

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

M 1 1 2 7 0 1 2 2

JESENSKI IZPITNI ROK

EKONOMIJA

≡ Izpitna pola 2 ≡

A) Krajše besedilne naloge

B) Esejistične naloge

Sreda, 31. avgust 2011 / 150 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik, svinčnik, šilček, radirko, računalno in ravnilo.

Kandidat dobi konceptni list in tri ocenjevalne obrazce (enega 2A in dva 2B).

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalne obrazce). Svojo šifro vpišite tudi na konceptni list.

Izpitna pola vsebuje 6 nalog v delu A in 2 sklopa nalog v delu B, iz katerih izberite 2 nalogi, po eno iz vsakega sklopa. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 90, od tega 60 v delu A in 30 v delu B. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

V preglednici z "x" zaznamujte, kateri nalogi iz sklopov nalog v delu B naj ocenjevalec oceni. Če tega ne boste storili, bo v vsakem sklopu ocenil prvo nalogo, ki ste jo reševali.

Prvi sklop		
B01	B02	B03

Drugi sklop		
B04	B05	B06

Rešitve, ki jih pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpisujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor, skice in grafe pa rišite s svinčnikom. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z nič (0) točkami. Osnutki rešitev, ki jih lahko napišete na konceptni list, se pri ocenjevanju ne upoštevajo.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 24 strani.

Del A: KRAJŠE BESEDILNE NALOGE

Navodilo: Pazljivo preberite navodilo in vprašanja v vseh nalogah. Ne izpuščajte ničesar.

***Del A** izpitne pole ima šest krajših besedilnih nalog, ki jih sestavljajo podvprašanja. Odgovoriti morate na **vseh šest**, in sicer kratko, jedrnato in natančno. Za vsako nalogo lahko dobite skupaj največ 10 točk. Pomagajte si s podvprašanji, pri katerih je v oklepaju navedeno število točk za pravilen in popoln odgovor.*

A01**PROIZVODNI DEJAVNIKI**

Danes v naravi le izjemoma najdemo dobrine, s katerimi zadovoljujemo potrebe. Praktično vse izhajajo iz proizvodnje.

- a) Pojasnite pojem proizvodnje.

(1 točka)

- b) Dopolnite:

Za proizvodnjo so potrebne različne sestavine, ki jim pravimo

_____ . Glede na vlogo, ki jo ima posamezna sestavina v

proizvodnem procesu, jih razdelimo na _____ in produkcijska sredstva.

Produkcijska sredstva sestavljajo _____ , med katere

sodijo orodje in stroji, in _____ oziroma naravne snovi,

ki jih v proizvodnem procesu prilagajamo svojim potrebam.

(2 točki)

- c) Tradicionalna (Sayeva) razdelitev proizvodnih dejavnikov izhaja iz tega, kdo je njihov lastnik in kakšen dohodek od njihove uporabe mu pripada. Gostinsko podjetje Njam, d. o. o., se ukvarja s pripravo hitro pripravljene hrane, kakršne so pice, hamburgerji, hotdogi ipd. Dopolnite preglednico tako, da navedete proizvodne dejavnike, dohodke, ki jim pripadajo, in konkreten primer dejavnika pri hitro pripravljeni hrani v podjetju Njam, d. o. o.

(3 točke)

Proizvodni dejavnik	Dohodek lastnika	Primer pri gostinskem podjetju Njam, d. o. o.

- d) Učinkovitost dela kot proizvodnega dejavnika merimo s produktivnostjo dela. Izračunajte produktivnost zaposlenega v podjetju Njam, d. o. o., v katerem 9 zaposlenih pripravi na leto 128.889 obrokov hitro pripravljene hrane.

(2 točki)

Izračun:

Odgovor:

- e) Navedite vsaj dva ukrepa, s katerima bi lahko povečali produktivnost dela zaposlenih v gostinskem podjetju Njam, d. o. o.

(2 točki)

A02

TRG IN KONKURENCA

Temeljna značilnost vsakega trga je določena stopnja konkurence med tržnimi osebki, opredeljena z različnimi dejavniki, ki se med trgi lahko razlikujejo.

- a) Naštejte dejavnike tržne konkurence.

(2 točki)

- b) Naslednji trije trgi so primeri za prosto, oligopolno in monopolno konkurenco. Vpišite za vsak trg v preglednici, za kakšno konkurenco gre.

(1 točka)

Opis trga	Konkurenca je (vpišite)
Državna agencija za telekomunikacije je izdala le eno koncesijo za posredovanje mobilnih telefonskih komunikacij v državi, in sicer podjetju ABC Mobilko.	
Na tržnici, kamor prihaja v soboto veliko kupcev, sem videl vsaj na 100 stojnicah ponudbo sveže solate.	
Na trgu detergentov je z razvojem novih znamk ostalo le še kakšnih 5–6 proizvajalcev, ki so uspešno razvili nove, okolju prijaznejše detergente.	

- c) Na trgu športnih koles v večjem mestu imamo naslednje stanje:

Cena športnega kolesa (v evrih)	Obseg povpraševanja po športnih kolesih	Obseg ponudbe športnih koles
300	200	2000
290	250	1800
280	300	1600
270	500	1400
260	750	1200
250	1000	1000
240	1300	800
230	1650	700
220	2000	600
210	2400	500
200	2900	400

- Pri ceni 290 evrov za kolo obstaja (podčrtajte pravilno trditev):

presežno povpraševanje / presežna ponudba / nič od tega, imamo ravnotežje,

in sicer v obsegu (vpišite pravilno število): _____ koles;

(1 točka)

- ravnotežna količina in cena po stanju v zgornji preglednici znašata:

ravnotežna cena: _____ evrov,

ravnotežna količina: _____ koles;

(1 točka)

- če bi se cena športnega kolesa znižala z 230 na 210 evrov, bi se obseg ponudbe koles (*podčrtajte pravilno trditev*):

povečal / ostal nespremenjen / zmanjšal,

in sicer za (*vpišite pravilno število*): _____ koles;

(1 točka)

- na intervalu med cenama 280 in 270 evrov za kolo je povpraševanje po športnih kolesih v mestu (*podčrtajte pravilno trditev*):

elastično / usklajeno elastično / neelastično, saj je dohodek proizvajalcev koles

pri ceni 270 evrov (*podčrtajte pravilno trditev*) **višji / enak / nižji** kakor pri ceni

280 evrov;

(1 točka)

- koeficient cenovne elastičnosti povpraševanja na intervalu med cenama 250 in 240 evrov za kolo znaša (*izračunajte*):

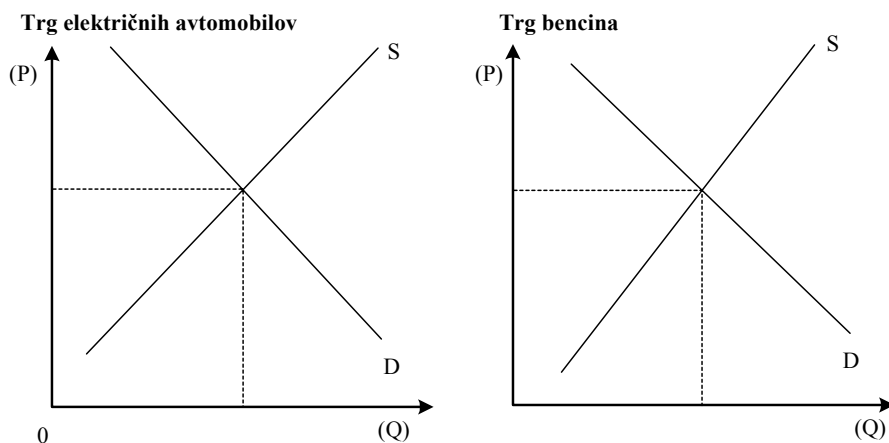
Izračun:

Koeficient elastičnosti povpraševanja =

(1 točka)

- d) Na sliki trgov **električnih avtomobilov** (leva slika) in **bencina** (desna slika) imamo dano tržno ravnotežje. Proizvajalci električnih avtomobilov so z razvojem novega tipa baterij (tehnološka inovacija) znižali stroške izdelave teh avtomobilov za petino. Vrišite spremembe, ki so s tem nastale na trgu električnih avtomobilov in trgu bencina.

(2 točki)

A03**RAZDELITEV**

Razdelitev je kot faza reprodukcijskega procesa najtesneje povezana s proizvodnjo. V ožjem smislu je to faza, v kateri se določa delež posameznika oziroma družbene skupine v družbenem neto proizvodu.

- a) Navedite in pojasnite obe funkciji, ki ju ima z vidika posameznika njegov delež v razdelitvi.
(2 točki)
- b) Opredelite nominalno in realno mezdo.
(2 točki)
- c) V nekem gospodarstvu so se ob nespremenjeni nominalni mezdi cene zvišale za 25 %.
Realna mezda se je (*podčrtajte pravilno*): **zvišala / ostala nespremenjena / znižala**, in sicer
za (*dopolnite*) _____ %.
(2 točki)
- d) Navedite ekonomske osebke, ki na trgu delovne sile povprašujejo, in ekonomske osebke, ki se na tem trgu pojavljajo kot ponudniki.
(1 točka)

- e) Narišite krivuljo ponudbe delovne sile v sodobnem gospodarstvu in opišite njen potek.

(2 točki)

- f) Navedite vsaj en razlog, ki kaže, da ima mezda drugačne ekonomske značilnosti kakor dobiček.

(1 točka)

A04**DENAR IN INFLACIJA**

Uporaba denarja v sodobnih tržnih gospodarstvih sicer omogoča učinkovito poslovanje, a hkrati omogoča nastanek gospodarskih problemov, ki jih lahko povzroči neskladje med agregatno ponudbo in povpraševanjem.

a) V preteklosti je menjava potekala najprej kot naturalna menjava. Pojasnite:

- pojem naturalna menjava;

(1 točka)

- zakaj je naturalna menjava sčasoma postala prezapletena.

(1 točka)

b) Pojasnite, kdaj denar opravlja funkcijo menjalnega posrednika in kdaj merila vrednosti. Pri vsaki funkciji navedite tudi konkreten primer.

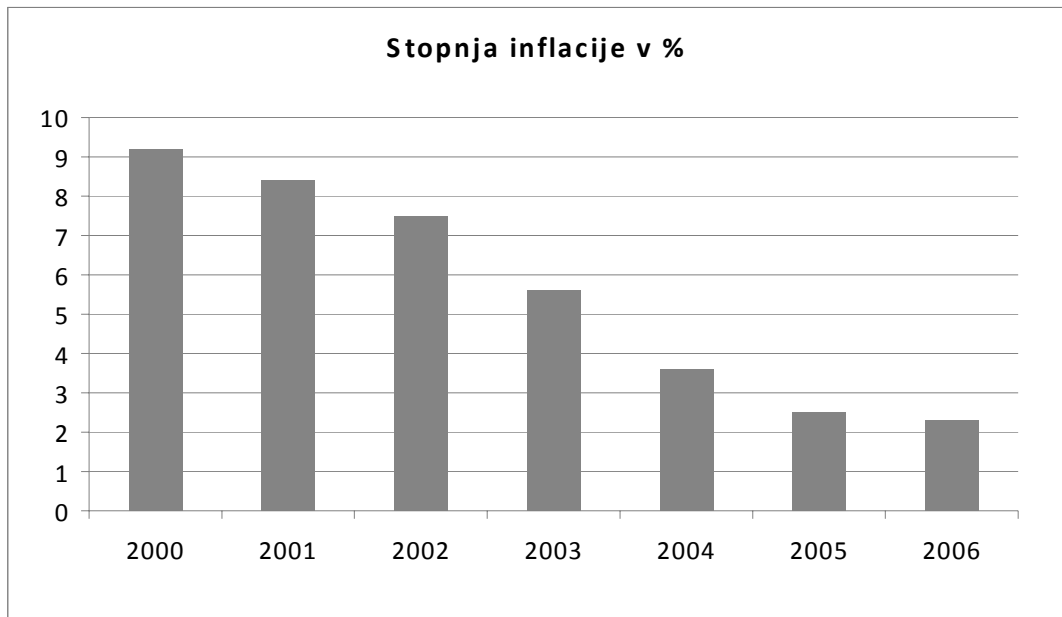
(2 točki)

Funkcija denarja	Pojasnilo	Konkreten primer
Menjalni posrednik		
Merilo vrednosti		

c) Navedite oblike, v katerih se pojavlja denar v sodobnih gospodarstvih.

(1 točka)

- d) Spodnja slika prikazuje stopnjo inflacije (v %) v Sloveniji v letih 2000 do 2006. Pri odgovorih na vprašanja po potrebi uporabite podatke s slike.

Vir: Urad RS za statistiko

- Pojasnite pojem inflacija.

(1 točka)

- Za stopnjo inflacije v Sloveniji v letih 2000 do 2006 velja (*podčrtajte pravilno*):
stopnja inflacije se je v celotnem obdobju povečevala / stopnja inflacije je v celotnem obdobju ostala enaka / stopnja inflacije se je v celotnem obdobju zniževala.

(1 točka)

- Za spreminjanje cen v Sloveniji v letih 2000 do 2006 velja (*podčrtajte pravilno*):
cene so se v celotnem obdobju povečevale / cene so v celotnem obdobju ostale enake / cene so se v celotnem obdobju zniževale.

(1 točka)

- Mateji je delodajalec leta 2001 povečal plačo za 5 %. Pojasnite, kaj se je v tem letu zgodilo z njeno kupno močjo.

(1 točka)

- Če centralna banka zniža stopnjo obvezne rezerve poslovnih bank, se stopnja inflacije (*podčrtajte pravilno*) **poveča / zmanjša / ostane nespremenjena.**

(1 točka)

A05**SODOBNO TRŽNO GOSPODARSTVO**

Sodobno tržno gospodarstvo lahko opišemo kot dinamičen gospodarski prostor, v katerem nenehno nastajajo tehnološke, demografske, socialne, politične in druge spremembe, zato se spreminjajo tudi ekonomske institucije, tržne okoliščine; temu se prilagajajo vsi gospodarski osebki.

- a) Naštejte in pojasnite dva ključna učinka novih tehnologij, ki so se razvile z drugo industrijsko revolucijo.

(2 točki)

- b) Navedite vsaj tri prednosti delniških družb, ki so se razvile kot izredno pomembna pravno-organizacijska oblika podjetij, pred individualnimi podjetji.

(3 točke)

- c) Delniška družba Elektronka razpolaga s kapitalom 200 milijonov evrov. V letu 2007 je proizvedla 800.000 TV-sprejemnikov s širokim zaslonom, ki jih proda po 400 evrov, stanejo pa jo 360 evrov. Izračunajte:

- znesek prihodka, celotnih stroškov in dobička družbe Elektronka v letu 2007:
  - prihodek: _____ evrov,
  - celotni stroški: _____ evrov,
  - dobiček: _____ evrov;

(1 točka)

- znesek davka na dobiček, ki ga pobere država (stopnja davka na dobiček znaša 30 %), znesek dividend (zanje namenijo 40 % dobička, ki je ostal družbi Elektronka po plačilu davka na dobiček) in znesek sredstev, ki jih namenijo za razvoj (ves preostali del dobička):
  - znesek davkov: _____ evrov,
  - znesek dividend: _____ evrov,
  - znesek sredstev za razvoj: _____ evrov.

(1 točka)

- d) Delniška družba Elektronka namerava v naslednjem letu kupiti v Aziji podobno podjetje, in sicer za 80 milijonov evrov. Navedite vsaj dva vira, ki ju lahko uporabi družba Elektronka, da bi zbrala ta kapital za nakup.

(1 točka)

- e) Navedite vsaj dva ekonomska razloga, zakaj je smiselno, da Elektronka kupi podjetje v Aziji, namesto da bi v Azijo izvažala proizvode, ki jih izdeluje v svojih evropskih tovarnah.

(1 točka)

- f) Elektronka bo v naslednjih letih namenila 60 milijonov evrov za posodobitev svoje proizvodnje v Evropi. Če si jih izposodi pri bankah, bo ob 6-odstotni tržni obrestni meri plačala *(izračunajte pravilni znesek)* _____ milijonov evrov obresti.

(1 točka)

A06**JAVNA PORABA IN FISKALNA POLITIKA**

Preglednica prikazuje višino proračunskega primanjkljaja Slovenije in njegov delež v bruto domačem proizvodu (BDP) Slovenije v letih 2000 do 2006.

Leto	Proračunski primanjkljaj v milijonih EUR	v % BDP
2000	-688	-3,8
2001	-821	-4,1
2002	-568	-2,5
2003	-672	-2,8
2004	-601	-2,3
2005	-408	-1,5
2006	-417	-1,4

Vir: Urad RS za statistiko

a) Pojasnite pojma:

- BDP,
- proračunski primanjkljaj.

(2 točki)

b) Pojasnite, kako se je gibal proračunski primanjkljaj Slovenije v obdobju, ki ga prikazuje preglednica.

(1 točka)

c) Navedite dva načina oziroma ukrepa, s katerima bi država lahko zmanjšala proračunski primanjkljaj.

(2 točki)

- d) Navedite vsaj dva javnofinančna odhodka, ki najboljše kažeta socialno vlogo države.
(1 točka)
- e) Pojasnite, zakaj mora v sodobnih družbah fiskalna politika opravljati prerazdelitveno funkcijo in kako se ta funkcija kaže v slovenski dohodninski lestvici.
(2 točki)
- f) Pojasnite, zakaj znižanje davkov lahko poveča gospodarsko rast.
(1 točka)
- g) Slovenija je morala za pridružitvev EMU in prevzem evra izpolnjevati različne kriterije. Eden izmed njih je bil, da javnofinančni primanjkljaj v tekočem letu ne presega 3 % BDP. Navedite vsaj enega od preostalih konvergenčnih kriterijev.
(1 točka)

Del B: ESEJISTIČNE NALOGE

Navodilo: Esejistične naloge so razdeljene v dva sklopa: temelji ekonomije s sodobnim tržnim gospodarstvom in ekonomika narodnega gospodarstva. V vsakem sklopu so postavljene tri. **Izbrati je potrebno po eno nalogo iz vsakega sklopa.** Smisel esejistične naloge je, da odgovarjate v vsebinsko zaokroženem sestavku, v katerem predstavite osnovne poglede na izbrani ekonomski problem iz literature in prikažete svoja stališča in ocene. Dober odgovor lahko napišete na eni strani in pol. Po potrebi vključite ustrezne diagrame, s katerimi podkrepite svojo razlago. Vsak odgovor se točkuje z največ 15 točkami (skupaj je torej možnih največ 30 točk).

PRVI SKLOP NALOG

B01

TRŽNA KONKURENCA IN RAVNOTEŽJE

Za ekonomijo je značilen model popolne konkurence, pri kateri ponudba in povpraševanje na vsakem popolno konkurenčnem trgu pripeljeta do ravnotežja, v katerem se težnje kupcev in prodajalcev uskladijo.

Pojasnite, k čemu težijo racionalni kupci in k čemu racionalni prodajalci (2 točki). Navedite, kdo vse nastopa v vlogi kupcev na trgu osebnih avtomobilov srednjega razreda (takšna sta VW-jev golf in Opelova astra, tudi Renaultov megane in podobni avtomobili) (1 točka). Opišite značilnosti popolne konkurence (3 točke) in pojasnite, v čem se konkurenca na trgu osebnih avtomobilov srednjega razreda razlikuje od popolne konkurence (1 točka).

Pojasnite proces oblikovanja in prikažite z ustrezno sliko, kako na trgu s popolno konkurenco ponudba in povpraševanje pripeljeta do tržnega ravnotežja (6 točk). Pojasnite, kaj se zgodi s tem ravnotežjem, če se zaradi tehnoloških izboljšav znižajo stroški proizvodnje za desetino, in kaj se zgodi, če pride do zvišanja cen substitutne dobrine (2 točki).

(15 točk)

B02**PROIZVODNJA IN ZAKON PADAJOČIH DONOSOV**

V gospodarskem krožnem toku je proizvodnja ključna faza, saj prihajajo iz nje dobrine in storitve, ki so predmet vseh preostalih faz gospodarjenja.

Pojasnite, zakaj je tudi po družbeni, ne le tehnični plati proizvodnja temeljna faza gospodarjenja (1 točka). Opišite, kaj se dogaja v proizvodnem procesu, pojasnite načelo gospodarnosti v tem procesu in navedite merila, s katerimi merimo uspešnost gospodarjenja (3 točke).

Pojasnite, kaj nam pove produkcijska funkcija (2 točki) in katere proizvodne izbire nam predstavlja izokvanta (krivulja enakega produkta) (2 točki). Pojasnite, kako izberemo najboljšo kombinacijo proizvodnih dejavnikov za proizvodnjo določene količine izdelkov (1 točka).

Opreделите zakon padajočih donosov (2 točki) in na primeru proizvodnje pšenice, pri kateri je variabilni proizvodni dejavnik količina gnojil in zaščitnih sredstev, opišite logiko zakona padajočih donosov (3 točke). Pojasnite, kako lahko ob zakonu padajočih donosov kljub temu povečujemo obseg proizvodnje kmetijskih pridelkov (1 točka).

(15 točk)

B03**KORISTNOST DOBRIN IN OBNAŠANJE POTROŠNIKA**

Miha ima zelo rad čokoladne bonbone in velik del svoje štipendije porabi zanje. Poleg bonbonov kupuje še številne druge dobrine. Svojo štipendijo poskuša razporediti tako, da zadovolji čim več svojih potreb.

Pojasnite pojma mejne in celotne koristnosti. Na primeru čokoladnih bonbonov pojasnite, kako se z večanjem števila bonbonov, ki jih je Miha pojedel, spreminjata njihova celotna in mejna koristnost. K svoji razlagi dodajte ustrezni sliki krivulj. (6 točk) Pojasnite, kako je spreminjanje celotne in mejne koristnosti povezano (3 točke).

S pomočjo koristnosti razložite, zakaj je Mihova krivulja povpraševanja po čokoladnih bonbonih padajoča, ter navedite vsaj dva druga dejavnika, ki poleg koristnosti še vplivata na Mihovo povpraševanje po čokoladnih bonbonih. Pojasnite, kaj bi se zgodilo z Mihovo krivuljo povpraševanja po čokoladnih bonbonih, če bi se Miha odločil, da bo namesto čokoladnih bonbonov raje jedel več sadja. (4 točke) Pojasnite, kdaj je Miha pri razporejanju denarja za nakup različnih dobrin kot potrošnik v ravnotežju (2 točki).

(15 točk)

DRUGI SKLOP NALOG

B04

RAZVOJ PODJETJA KOT EKONOMSKE INSTITUCIJE

Gospodarsko dejavnost organiziramo v tržnem gospodarstvu v podjetjih kot posebni pravni obliki, v kateri se poveže več ljudi z materialnimi in finančnimi sredstvi. Podjetje se je po svojih značilnostih prilagajalo spremembam okoliščin, seveda pa imamo v gospodarstvu v vsakem trenutku zelo različna podjetja glede na velikost, lastniško sestavo, način sprejemanja poslovnih odločitev in podobno.

Pojasnite, kaj razumete s pojmom podjetja (2 točki) in kaj je temeljni cilj podjetij v tržnem gospodarstvu (1 točka).

V prvi polovici 19. stoletja, ko so v gospodarstvih prevladovala sorazmerno majhna podjetja, govorimo o individualnih podjetnikih. Pojasnite, kdo je tedaj lastnik podjetja in kdo sprejema temeljne poslovne odločitve (1 točka). Pojasnite, kako so se s tehnološkim razvojem uveljavile prednosti množične proizvodnje in kako je to vplivalo na stroške za proizvodnjo enote proizvoda (2 točki). Pojasnite, kako postanejo velika podjetja lastništvo več ljudi, kdo odloča o temeljnih razvojnih odločitvah in kdo sprejema operativne, tekoče poslovne odločitve (3 točke).

Pojasnite, v čem lahko vidimo bistvene prednosti delniške družbe z vidika največjih kapitalistov – delničarjev, ko gre za raven tveganja naložb in možnosti nadzora velikih kapitalov (3 točke). Pojasnite, kdaj postane delniška družba multinacionalno podjetje in katere prednosti pridobi podjetje z internacionalizacijo poslovanja (3 točke).

(15 točk)

B05

BRUTO DOMAČI PROIZVOD IN GOSPODARSKA RAST

Osnovni cilj vsake vlade je doseči čim večjo gospodarsko rast. Za ugotavljanje gospodarske rasti države pa moramo poznati njen bruto domači proizvod oziroma njegove spremembe.

Pojasnite pojem bruto domači proizvod (BDP) in pojasnite, kaj pomeni, da pri izračunu BDP uporabljamo geografsko načelo. Navedite metode, s katerimi BDP merimo, in jih pojasnite. (6 točk) Pojasnite, zakaj za mednarodne primerjave izračunavamo BDP v USD na prebivalca (2 točki). Za Slovenijo navedite približni velikosti BDP na prebivalca in BDP na prebivalca po kupni moči ter pojasnite, zakaj sta podatka različna. Navedite, med katere države se po razvitosti uvršča Slovenija. (4 točke)

Navedite, kako merimo gospodarsko rast države, pojasnite glavni problem, ki se pojavlja pri izračunu gospodarske rasti, kadar jo izračunamo za več let, ter opišite spreminjanje stopnje gospodarske rasti v Sloveniji po osamosvojitvi (3 točke).

(15 točk)

B06**PREBIVALSTVO IN POKOJNINSKA REFORMA V SLOVENIJI**

Prebivalstvo je nedvomno najpomembnejši dejavnik velikosti in strukture potencialnega bruto domačega proizvoda.

Spreminjanje števila prebivalcev lahko pojasnimo z demografskimi gibanji. Navedite, kaj vpliva na naravno rast prebivalstva, in pojasnite stopnjo naravne rasti v Sloveniji v zadnjem obdobju (2 točki). Na celotno gibanje prebivalstva Slovenije vplivajo tudi selitve. Pojasnite, kaj so notranje in kaj zunanje selitve, in opredelite migracijski saldo (2 točki). Pojasnite migracijski saldo Slovenije v zadnjih letih in navedite vsaj en razlog, ki je po vašem mnenju vplival, da ima Slovenija tak migracijski saldo s tujino (2 točki).

Vzroki za preseljevanje prebivalstva so tudi v neenakomernem razvoju posameznih regij v Sloveniji. Navedite vsaj po eno najbolj in najmanj razvito regijo v Sloveniji, pa tudi razloge za to, da jih uvrščamo med razvite oziroma nerazvite (3 točke).

V letu 2001 je Slovenija izvedla pokojninsko reformo. Pojasnite razloge za pokojninsko reformo (2 točki). Pojasnite značilnosti dokladnega in naložbenega pokojninskega sistema (2 točki). S pokojninsko reformo je Slovenija vpeljala dva stebra pokojninskega zavarovanja. Na kratko pojasnite vsaj eno značilnost vsakega stebra (2 točki).

(15 točk)

